

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku fylkkamánni

Regionale miljøtilskudd for jordbruket i Finnmark

2013

Veiledningshefte foreløping utgave 1. juni
Søknadsfrist 1. oktober

Innhold

1. Tilskuddsordning spesielt tilpasset Finnmark

Formålet med miljøtilskudd for jordbruket i Finnmark er å medvirke til et aktivt og bærekraftig landbruk som ivaretar viktige miljø- og kulturlandskapsverdier i fylket. Tilskuddene gis til miljøinnsats utover ordinær jordbruksdrift.

Regionale miljøtilskudd kan søkes årlig av jordbruksforetak og godkjente beitelag som fyller vilkårene for de ulike ordningene. Tilskuddsrammen for Finnmark er på 3,3 mill i 2013. Fylkesmannen har ansvaret for forvaltning av ordningen og fastsetter forskriften for denne. Fra 2013 er det laget en nasjonal meny som fylkene velger ordninger fra, og fylkene avgjør hvilke tilskuddssatser og vilkår som skal gjelde for den enkelte ordning. Statens landbruksforvaltning (SLF) har utviklet et nytt elektronisk system for søknader og saksbehandling som skal tas i bruk fra søknadsomgangen 2013.

I samråd med faglagene har Fylkesmannen valgt ut tilskuddsordninger som er i tråd med prioriteringer gjort i Miljøprogram for landbruket i Finnmark 2013 – 2016, og fastsatt satser og vilkår. Rammene for regionale miljøtilskudd er gitt av SLF gjennom Nasjonalt miljøprogram. For best mulig tilpasning av ordningene vil det kunne være behov for endringer i satser og vilkår. Denne vurderingen vil bli gjort gjennom en årlig evaluering i samråd med faglagene.

2. Regionale miljøtilskudd

2.1 Nytt for søknadsomgangen 2013

Fra i år skal søknadene registreres elektronisk via Altinn og programmet eStil.

Ordningene under miljøtema – Kulturlandskap har fått noen nye ordninger, mens andre er endret noe og har fått nytt navn sammenlignet med tilskuddene i 2012.

Helt nye tilskuddsordninger fra og med 2013 er:

- Skjøtsel av slåttemark
- Tilrettelegging av fuglebiotoper i Alta, Porsanger, Nesseby og Vadsø kommuner
- Nedlegging eller nedfelling av husdyrgjødsel
- Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding

Ordninger som ikke er endret i vesentlig grad er 1.2.5 Drift av beitelag, 1.2.6 Beite i utmark, 3.6.19 Drift av felleseter med melkeproduksjon, 3.7.23 Hesjing, 4.10.30 Vedlikehold av ferdselsårer i jordbrukslandskapet.

For skjøtsel av kulturminner og kulturmiljø gis tilskudd for areal mot tidligere per lokalitet.

2.2 Miljøplan

Miljøplanens formål er å bidra til en mer miljøvennlig produksjon og til at positive miljøeffekter av jordbruksdrift kan holdes ved like eller økes. Planen skal også medvirke til økt verdiskapning og synliggjøring av miljøinnsatsen i jordbruket.

Planen består av to trinn, der trinn 1 er obligatorisk og trinn 2 er frivillig (jf. forskrift av 15. januar 2003 nr. 54 om miljøplan). Miljøplan trinn 2 skal utarbeides der tilskuddsordningene krever det. Ved kontroll må miljøplaner kunne legges frem.

I forhold til kulturlandskap bør søker være oppmerksom på:

- I trinn 1 er det krav om at automatisk fredete kulturminner skal være kartfestet og dokumentert.
- Trinn 2 skal inneholde foretakets målsetting med miljøinnsatsen på gårdsbruket, planer for tiltak

som skal fremme målet og dokumentasjon på gjennomføring av tiltak.

2.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009 og har som formål å ta vare på naturens mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Etter naturmangfoldloven har enhver plikt til å opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.

Regionale miljøtilskudd har som formål å ta vare på viktige miljø- og kulturlandskapsverdier i fylket, og er en del av landbrukssektorens bidrag for å oppfylle naturmangfoldlovens formål. Tiltak som gis tilskudd gjennom Regionale miljøtilskudd skal bidra til å opprettholde eller øke omfanget av artsmangfold i jordbrukets kulturlandskap.

2.4 Søknadsmateriell

Dette veiledningsheftet omtaler de enkelte tilskuddsordningenes formål, aktuell bruk, vilkår og foreløpige satser. Foretak som mottar veiledningsmaterieell for produksjonstilskudd, vil også motta veiledningsmaterieell for regionale miljøtilskudd. Vi ber søker orientere seg om de ulike ordningene og hvordan den elektroniske søknaden registreres. Rundskriv og miljøprogram finnes på www.fylkesmannen.no

2.5 Søknad

Søknadsfrist for regionale miljøtilskudd er 1.oktober. Søknadsfrist for drift av beitelag er 1. november.

Det blir foretatt en reduksjon i tilskuddet med kr 1000 pr foretak og virkedag for søknader som blir levert etter søknadsfristen, såfremt det ikke er søkt om og innvilget dispensasjon. Søknader som blir levert etter 20. september avvises.

Det er søkers ansvar å sørge for at opplysningene i søknaden er korrekte, og at søknaden er registrert innen fristen.

2.6 Hvem kan søke

Foretak som er berettiget produksjonstilskudd ved søknadsomgangen i august og som har Miljøplan trinn 1 (evt. trinn 2 der det kreves), er berettiget regionale miljøtilskudd. Søker må disponere areal og dyr pr. 31.07. Beitelag som er godkjent av kommunen kan også søke regionale miljøtilskudd.

Samarbeid i lag:

For noen regionale miljøtilskudd kreves det at man aktivt samarbeider gjennom organisert lag. To tilskuddsordninger er aktuelle:

- 1.2.5 Drift av beitelag. Beitelagets leder søker innen fristen 1. november.
- 3.6.19 Drift av felles seter med melkeproduksjon. Her søker hvert medlemsforetak (andel) selv.

Nye beitelag må søke godkjenning i den aktuelle kommunen.

2.7 Registrering i Altinn og eStil

Registrering av søknad skjer ved å gå til www.slf.dep.no. Her velger du Søk om regionalt miljøtilskudd og velg fylke.

Kun hele daa/ km føres opp i skjemaet. Vanlige avrundingsregler gjelder (eks.: 1,4 daa ~ 1daa og 1,5 daa ~ 2 daa).

2.8 Vedtak og adgang til å klage

Kommunen fatter vedtak om regionale miljøtilskudd (jf. § 20 i forskriften). Vedtak er et enkeltvedtak, og forvaltningslovens regler gjelder.

Dersom søknaden blir helt eller delvis avslått, har søker rett til å klage. Klagefristen er 3 uker fra søker mottar vedtaket. Klagen skal sendes til kommunens landbruksforvaltning.

2.9 Dispensasjon

Fylkesmannen kan i særlige tilfeller dispensere fra forskrift om regionale miljøtilskudd for jordbruket i Finnmark. Dispensasjon kan gis dersom det foreligger særlige, forbigående årsaker til at vilkårene i forskriften ikke er oppfylt. Søknad om dispensasjon sendes til kommunen.

2.10 Utbetaling

Tilskuddet utbetales i løpet av mars 2014. Statens landbruksforvaltning foretar utbetaling på vegne av kommunen. Beløp under kr 1000,- utbetales ikke. Maksimum utbetaling pr søker er kr 70 000,-.

2.11 Kontroll

Foretak som søker regionale miljøtilskudd plikter å gi de opplysninger som kommunen, Fylkesmannen eller Statens landbruksforvaltning krever.

Ved kontroll skal foretaket legge fram oppdaterte miljøplaner.

2.12 Konsekvenser av å oppgi feil opplysninger

Dersom foretak eller beitelag har drevet sin virksomhet i strid med regelverk for jordbruksvirksomhet, kan hele eller deler av tilskuddet holdes tilbake inntil forholdet er rettet.

Dersom opplysninger i søknaden fører til urettmessig utbetaling av miljøtilskudd, kan hele eller deler av beløpet avkortes.

2.13 Tilbakebetaling og motregning

For mye utbetalt tilskudd kan bli krevd tilbakebetalt eller motregnet i senere tilskuddsutbetalinger til foretaket.

Krav fra offentlig myndighet som utspringer av foretaket eller beitelagets jordbruksvirksomhet kan motregnes i tilskuddet.

3.Tilskuddsordninger

Regionalt prioriterte kulturlandskap

1.1.1 Slått av lokalt verdifulle jordbrukslandskap

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
100 Bygdenært	Da	500

Formål:

Ordningen skal bidra til landskapsskjøtsel gjennom slått av jordbruksarealer, der arealet er en del av det helhetlige kulturlandskapet i jordbruksbygdene. Gjennom ordningen skal arealer i dårlig kulturlandskapstilstand og som i dag ligger unyttet, slås for å skape et mer verdifullt jordbrukslandskap i bygdene. I lokal sammenheng vil disse arealene ha betydning for den helhetlige opplevelsen av et velholdt og åpent kulturlandskap.

Virkeområde:

Tilskuddet gis til slått av jordbruksarealer som har en verdi som bygdenært verdifullt kulturlandskap.

Vilkår:

- Arealene må ligge nært driftsenteret, maksimalt 5 km fra foretakets driftssenter
- Aktuelle arealer (teiger) kan ikke ha vært berettiget ordinært areal- og kulturlandskapstilskudd de siste 3 årene før slåtten gjennomføres.
- Tilskudd kan innvilges det første året arealene slås. For påfølgende år er det ordinært areal- og kulturlandskapstilskudd som skal søkes.
- For jordbruksarealer som har ligget unytta i over 30 år, må det foreligge godkjenning fra kommunen om nydyrking.
- Aktuelle arealer må ha en lokal verdi for bygdas helhetlige kulturlandskap.
- Miljøplan trinn 2 skal utarbeides før gjennomføring av tiltaket

Det kan ikke søkes på ordningene 1.1.1, tiltaksklasse 100 (slått) og 1.1.2, tiltaksklasse 100 (beite) for samme areal.

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
101 Øyer/holmer/veiløse områder	Da	350

Formål

Formålet med ordningen er å kompensere for ulempen ved manglende helårs veiforbindelse, samt bidra til bruk av kulturlandskapet i fjellområder, fjordarmer og på øyer langs Finnmarkskysten. Å beholde aktiv drift av jordbruksarealene i disse områdene, er et viktig tiltak for å ivareta jordbrukslandskapet.

Virkeområde

Tilskudd kan søkes av gårdsbruk uten fast veiforbindelse dvs. foretak som er avhengig av ferge, båt eller har lang traktorvei for å komme til driftsenteret.

Med fast veiforbindelse menes helårig adkomst fram til driftssenter via offentlig vei og/ eller bru hvor melkebil, dyretransport og personbil for eksempel kan ta seg frem sommer og vinter.

Vilkår

- Gårdsbruk uten fast veiforbindelse.
- Inntil 25 dekar pr foretak

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
103 Arealer med spesielle verdier	Da	30

Formål

Formålet med ordningen er å opprettholde et skjøttet kulturlandskap i områder med få aktive gårdsbruk. Ordningen skal stimulere til drift av arealer som drives i prioriterte områder med kortere vekstsesong og skrynnere jordsmonn enn ellers i fylket. I tillegg til å være produksjonsarealer utgjør disse jordbrukslandskapene viktige elementer knyttet til turisme og reiseliv.

Virkeområde

Tilskudd kan gis til slått av dyrket jord som ligger minimum 200 meter over havet.

Tilskudd kan gis til slått av dyrket jord i Loppa kommune, på øyene Seiland, Stjernøya og Sørøya, Hammerfest kommune, Kokelv i Kvalsund kommune, Måsøy kommune, Nordkapp kommune, i Lebesby kommune fra og med Veidnesklubben og nordover, på Nordkinnhalvøya nord for Hopseidet, Berlevåg kommune, Båtsfjord kommune, Vardø kommune, Vadsø kommune øst for Vadsø by og Kautokeino kommune

Vilkår

- Hele eller deler av arealet må være berettiget produksjonstilskudd som fulldyrket eng, overflatedyrket eng og/eller andre grovfôrvekster.

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
104 Veikanter	Da	400

Formål

Formålet med ordningen er å bidra til åpne gjengrodde veikanter og dermed gi innsyn til kulturlandskapet, opprettholde artsmangfoldet i kantarealet og øke estetiske opplevelsesverdien.

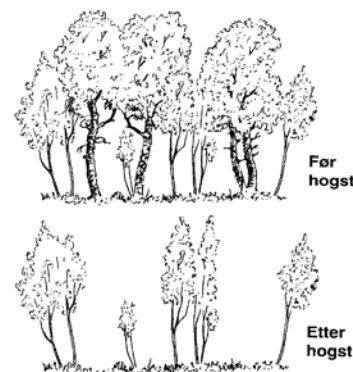
Virkeområde

Tilskudd kan gis til slått og tynning med ulike redskaper av kantarealer som foretaket disponerer. Tilskuddet gjelder kantarealer fra veikanten og inntil 15 meter ut.

Kantarealer mellom vei og innmark er godt synlige arealer i kulturlandskapet. Skjøtsel av kantsoner mellom vei og innmark øker innsynet til bygdenære jordbruksarealer og den estetiske opplevelsesverdien av kulturlandskapet styrkes. Slått av kantarealer kan også bidra til å hindre spredning av konkurransedyktige arter slik som for eksempel hundekjeks. Dette gir rom for et større biologisk mangfold.

Vilkår

- Tiltaket skal beskrives og dokumenteres i miljøplan trinn 2
- Bruk av plantevernmidler er ikke tillatt
- Kantslått av uønska plantearter skal gjennomføres før blomstring
- Tynning av tresjiktet skal gjennomføres slik at treavstanden etter inngrepet blir ca 3 m. La rettstammete og unge trær i god vekst stå

1.1.2 Beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
100 Bygdenært	Dyreenhet (utmålingsenhet)	120
	Subenhet (dekar)	240

Formål:

Ordningen skal bidra til landskapsskjøtsel gjennom beite av jordbruksarealer, der arealet er en del av

det helhetlige kulturlandskapet i jordbruksbygdene. Gjennom ordningen skal arealer i dårlig kulturlandskapstilstand og som i dag ligger ubenyttet, beites for å skape et mer verdifullt jordbrukslandskap i bygdene. I lokal sammenheng vil disse arealene ha betydning for den helhetlige opplevelsen av et velholdt og åpent kulturlandskap. Tilskuddet blir beregnet ut fra forholdet mellom areal og dyretall.

Virkeområde:

Tilskuddet gis til å beite inngjerdede jordbruksarealer som har en verdi som bygdenært verdifullt kulturlandskap.

Vilkår:

- Arealene må ligge nært driftsenteret, maksimalt 5 km fra foretakets driftssenter
- Aktuelle arealer (teiger) kan ikke ha vært berettiget ordinært areal- og kulturlandskapstilskudd de siste 3 årene før beitingen gjennomføres.
- Tilskudd kan innvilges det første året arealene beites. For påfølgende år er det ordinært areal- og kulturlandskapstilskudd som skal søkes.
- Aktuelle arealer må ha en lokal verdi for bygdas helhetlige kulturlandskap
- Miljøplan trinn 2 skal utarbeides før gjennomføring av tiltaket
- 1 sau = 1 dyreenhet, 1 ungdyr av storfe og 1 hest = 3 dyreenheter

Det kan ikke søkes på ordningene 1.1.1, tiltaksklasse 100 (slått) og 1.1.2, tiltaksklasse 100 (beite) for samme areal.

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
103 Arealer med spesielle verdier	Dyreenhet (utmålingsenhet)	75
	Subenhet (dekar)	150

Formål

Formålet med ordningen er vedlikehold og utvikling av kulturlandskap i jordbrukslandskapet.

Virkeområde

Tilskudd kan gis til beiting på varig beitemark som er inngjerdet. Beitemarka kan være kulturbeite med grasholdig skogsmark samt annen grasholdig naturlig mark. Det skal brukes avgrensing med eksisterende gjerde eller elektrisk gjerde tilpasset dyreslaget. Naturlig avgrensing kan være strand, elv og berg.

Tilskuddet gjelder arealer med mindre enn 50 % grasdekke, som ikke kan registreres som innmarksbeite i produksjonstilskuddsordningen. Tilskuddet kan bidra til vedlikehold av gjerder og tynning av skog for å bedre beitekvaliteten. Beitingen skal være avpasset slik at det bevarer og utvikler landskapet. Luftegårder er ikke tilskuddsberettiget. Tilskuddet blir beregnet ut fra forholdet mellom areal og dyretall.

Vilkår

- Tiltaket skal dokumenteres gjennomført i miljøplanen (kart, foto, beitetider, og dyretall).
- Miljøplan trinn 2 skal utarbeides før gjennomføring av tiltaket.
- Tilskudd kan gis for inntil 120 dekar pr foretak
- 1 sau = 1 dyreenhet, 1 ungdyr av storfe og 1 hest = 3 dyreenheter

Opprettholde kulturlandskapet

1.2.5 Drift av beitelag

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
150 Sau og lam	Dyr sank	8
151 Hest/storfe	Dyr sank	75

Formål

Formålet med ordningen er å fremme samarbeid og felles tiltak i beitelagene.

Virkeområde

Tilskudd kan gis til drift av godkjente beitelag som har storfe, hest eller sau/ lam i utmark i minimum 5 uker i sommerhalvåret. Målet med ordningen er å legge forholdene til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark og redusere tap av dyr på utmarksbeite gjennom organisert tilsyn, organisert sanking og andre målrettede fellestiltak i beiteområdet.

Tiltak kan for eksempel være til finansiering av beitegransking, fagmøter, egenandel ved investeringssøknader osv. Tilskuddet kan fordeles på ulike sankelag innad i beitelaget, men det skal ikke gå direkte til enkeltmedlemmer.

Krav til beitelagene:

Søknadsfristen er 1. november. Leder i beitelaget samler inn data fra medlemmene i beitelaget, og fører opp dyretall og rapport fra sesongen. Uten en slik rapport kan tilskuddet bli holdt tilbake eller avkortet.

Tilskuddet gis til beitelag som har godkjent registrert organisasjon i Brønnøysundregistrene og er godkjent av kommunen.

Vilkår

- Minimum 5 uker beite i utmark
- Dyreslag storfe og hest
- Dyreslag sau og lam

Kulturlandskap

1.2.6 Beite i utmark

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
150 Sau ved veitransport over 30 km	Dyr	50
150 Sau ved båttransport i saltvann	Dyr	50

Formål

Formålet med ordningen er å ivareta og opprettholde kulturlandskapet i beiteområder langs kysten, redusere konflikter med rovvilt og minske insektsplager for dyra. Tilskuddet skal stimulere til at vanskelig tilgjengelig beiteområder kan holdes åpent i områder hvor det tidligere har vært jordbruksdrift og dyr på beite.

Virkeområde

Tilskudd gis til sau og lam på utmarksbeite hvor det kreves frakt med båt i sjø til og fra området eller at de transporteres ved veitransport over 30 km. Ved veitransport regnes avstand fra foretakets driftssenter til slippsted/ omlastingssted.

Vilkår

- Det må føres minimum 20 småfe per foretak. Brukeren må ha lovlig tilgang til aktuelle arealer samt ha avklart forholdet til gjeldende regelverk og forvaltningsorganer.
- Beitetid må minimum være 5 uker.
- Det gis ikke tilskudd til frakt av sau og lam til slipp i beiteområder som er prioriterte forvaltningsområder for gaupe, jerv eller bjørn.

Utvalgte naturtyper

2.3.7 Skjøtsel av slåttemark

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
000 Skjøtsel av slåttemark	Daa	2 000

Formål

Formålet med ordninga er å ta vare på de biologiske verdiene som ligger i våre slåttemarker gjennom aktiv skjøtsel.

Virkeområde

Tiltaket gjelder slått av arealer som inngår som slåttemark i Direktoratet for Naturforvaltning sin database, naturbase.no. Med slåttemark menes åpen eller spredt tresatt eng med vegetasjon som er betinget av tradisjonell slått og som fortsatt bærer preg av dette. Mange slåttemarker er svært artsrike med et stort innslag av urter. De er ofte overflatedyrket, men ikke oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og ikke gjødslet. Slåttemark var tidligere svært utbredt.

Vilkår

- Slåttemarken skal være registrert som utvalgte naturtyper A, B eller C lokalitet i Naturbase, eller beskrevet i utkast: "Supplerende kartlegging av kulturlandskap i Finnmark, Alm og Vange, DN 2011".
- Det må være utarbeidet skjøtselsplan for lokaliteten godkjent av kommunen.
- Arealet skal ikke jordarbeides, tilføres plantevernmidler, gjødsles eller tilsåes med mindre det er i samsvar med godkjent skjøtselsplan.
- Arealet skal slås etter de viktigste blomster er avblomstra og satt frø.
- Slått skal foretas med ljà eller mindre lette maskiner og kun med skjærende redskap.
- Slåtten skal fjernes, men kan gjerne tørke noen dager først, slik at plantene kan frø se.
- Tiltaket beskrives i Miljøplan trinn 2.

Prioriterte naturverdier

2.4.12 Slått av biologisk verdifulle arealer

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
000 Slått av biologisk verdifulle arealer	Daa	1000

Formål

Ta vare på plante- og dyreliv på arealer med spesielt verdifulle arter

Tiltaket består i slått av arealer som har dokumenterte biologiske artsverdier. Eksempler kan være gode lokaliteter med trua karplanter som er registrert i "Handlingsplan for 10 trua karplanter i Finnmark". Et annet eksempel som kan komme inn under ordningen kan være myrer med biologiske verdier (registrert i Naturbasen), som tidligere har vært nyttet til slått.

Vilkår:

- De biologiske verdiene må være registrert i Artsdatabanken og/eller Naturbase, eller beskrevet i utkast: "Supplerende kartlegging av kulturlandskap i Finnmark, Alm og Vange, DN 2011".
- Det må være utarbeidet skjøtselsplan for lokaliteten før slått gjennomføres.
- Skjøtselplanen er godkjent av kommunen.
- Miljøplan trinn 2 utarbeides.
- Slåtten må tilpasses de biologiske verdiene og det må ikke brukes metoder som vil forringe verdien av det biologiske mangfoldet.

2.4.13 Beite av biologisk verdifulle arealer

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
000 Beite av biologisk verdifulle arealer	Daa (utmålingsenhet)	500
	Subenhet (dyreenheter)	Antall

Formål:

Ta vare på plante- og dyreliv på arealer med spesielle verdifulle arter som er beiteavhengige og på verdifulle naturbeitemarker. Naturbeitemark er grasmare som er påvirket av lang tids beite som ikke er gjødslet eller kalket. Tiltaket består i beite av arealer som har dokumentert verdi for plante og dyreliv.

Vilkår:

- De biologiske verdiene må være registrert som naturbeitemark i utvalgte naturtyper A, B eller C i Naturbase og/eller i Artsdatabanken, eller beskrevet i utkast: "Supplerende kartlegging av kulturlandskap i Finnmark, Alm og Vange, DN 2011".
- Det må være utarbeidet skjøtselsplan for lokaliteten før beiting gjennomføres
- Skjøtselplanen er godkjent av kommunen
- Miljøplan trinn 2 utarbeides
- Beitingen må tilpasses de biologiske verdiene og det må ikke brukes metoder som vil forringe verdien av biologiske mangfoldet.
- Ved leie av jord eller dyr skal det foreligge en skriftlig avtale

Sats i 2013: **Kr 500 pr dekar (utmålingsenhet)**
 Subenhet = dyreenheter (1 sau = 1 dyreenhet, 1 melkeku = 5 dyreenheter, 1 hest/ungdyr av storfe = 3 dyreenheter)

De to ordningene med biologiske verdifulle arealer utelukker hverandre. Dvs. at det kun kan søkes på én av de to ordningene.

2.4.15 Tilrettelegging av fuglebiotoper

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
000 Tilrettelegging av fuglebiotoper	Daa	300

Formål

Formålet med ordningen er å bidra til ivaretagelse av de rødlistede artene sædgås (truet og sårbar) og dverggås (kritisk truet). Dverggås er en prioritert art med egen forskrift og er gitt et omfangsrikt økologisk funksjonsområde. Som en følge av tilrettelegging for ivaretagelse av disse truede gåseartene er det betydelige forbudsområder i jakt på et økende antall grågås i fylket. De geografiske og tidsmessige jaktrestriksjonene knyttet til gås i Finnmark, kan føre til vesentlig vanskeliggjøring for jordbruket i deler av Finnmark. Beiting og skiting av gås på engarealer medfører at en del slåttearealer ikke gir avling eller ikke kan høstes normalt pga mye beiting og/eller mye møkk i grasmassen. Denne utfordringen med gås på dyrka mark er økende og det er få tiltak som har tilstrekkelig effekt. For å ivareta nødvendige hensyn til den prioriterte dverggåsa og den truede sædgåsa og for å redusere konfliktnivået med jordbruket innføres et tilretteleggingstilskudd for jordbruksarealer med betydelige skader.

Hvilke geografiske områder gås vil medføre en vesentlig utfordring for jordbruket i Finnmark kan variere fra år til år, men de siste års erfaringer tilsier at enkelte områder har større utfordringer enn andre. Disse kommunene er det naturlig å prioritere.

Virkeområde

Tilskudd gis til fulldyrka/overflatedyrka areal og areal med grønnfôrvekster som er betydelig skadet som følge av gås (beiting/møkk) i kommunene Alta, Porsanger, Nesseby og Vadsø. Med betydelig skade menes her minimum 30 % redusert avlingsnivå sammenlignet med normalavlingsnivå.

Ordningen omfatter skader som forekommer på aktuelt areal fra vår til søknadsfristen det aktuelle året.

Vilkår

- Det må føres logg i miljøplanen med dato, ca antall gås, antatt art(er), på hvilket skifte og arealstørrelsen. Loggen skal føres fortløpende og kunne legges frem for forvaltningen ved kontroll. Kart (eksempelvis Gårdskart) og bilder er god dokumentasjon.
- Skade må meldes til kommunen, når skaden oppstår.

Sats 2013: Kr 300 pr daa for betydelig belastet fulldyrka eller overflatedyrka areal

Setring

3.6.19 Drift av felles seter med melkeproduksjon

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
301 6-8 uker	Pr deltaker	3 500

Formål

Formålet med ordningen er å bidra til effektiv beiteutnyttelse, ivareta viktige kulturlandskapsverdier, opprettholde tradisjonen med sommerfjøs.

Virkeområde

Samarbeid er viktig for jordbruksmiljøet i bygda og kan bidra til at jord på lengre sikt holdes i hevd. Tilskuddet gir mulighet for å forenkle driften i løpet av sommeren. Tilskudd kan gis til foretak som bruker felles beite og felles melkeanlegg i en sammenhengende periode på minimum 6 uker. Det er det enkelte medlemsforetaket (andel) som søker, og som kan få tilskudd. Samdrifter skal betraktes som én andel.

Samarbeidet skal omfatte melking, øvrig stell av melkekyr og felles utnyttelse av beitene.

Vilkår

- Foretaket som søker må være aktivt medlem av fellesbeitet og det må foreligge en skriftlig avtale mellom andelsforetakene om fordeling av leveranser m.m.
- Det skal være permanent husvære for røkter tilknyttet anlegget
- Det skal melkes minimum 10 kyr
- Melk skal leveres til meieri eller videreforedles lokalt
- Produksjonen må skje innenfor kvote eller i samsvar med forskrift om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk

Andre tradisjonelle driftsformer

3.7.23 Hesjing

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
000 Hesjing	Daa	700

Formål

Å holde i hevd tradisjon med hesjing og å opprettholde hesjer som et synlig element i jordbrukets kulturlandskap.

Virkeområde

Tilskudd kan gis til høytørking i hesje. Det er en fordel, men ikke et krav, at hesjer er synlig fra vei og fjord. Ved hesjing på artsrik kulturmark bør høyet bakketørke i et par dager, slik at de modne frøene får mulighet til å spre seg. På mark nær fredet kulturminne bør det søkes råd hos kulturminneforvaltningen hos Sametinget eller Fylkeskommunen.

Vilkår

- Høyet skal være hengt på hesje innen 20. august.
- Høyet skal tas ned og plassert på lager før 15. september
- Det kan søkes for inntil 10 daa.
- Hele eller deler av arealet må være berettiget produksjonstilskudd som fulldyrket eng og/ eller overflatedyrket eng.

Automatisk fredete kulturminner

3.8.26 Skjøtsel av andre automatisk fredete kulturminner

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
303 Beite	Daa	2000
304 Slått	Daa	2000

Formål

Kulturminner utgjør en viktig del av vår felles historie og kulturarv. De er unike og uerstattelige kilder til kunnskap og opplevelser. Å ta vare på fredete kulturminner i jordbrukslandskapet som utgjør en verdifull del av vår felles kulturarv og historie.

Virkeområde

For verneverdige og fredete/ automatisk fredet kulturminne gjelder kulturminneloven. Vernede og fredete kulturminner skal skjøttes i samråd med kulturminneforvaltningen hos Fylkeskommunen eller Sametinget. Samiske kulturminner eldre enn 100 år og alle byggverk fra før år 1650 er automatisk fredet. Forhistoriske kulturminner fra før år 1537 er automatisk fredet. Antall kulturminner skal oppgis i søknaden

Vilkår

- Kulturminnet må være registrert som automatisk fredet hos kulturminneforvaltningen (FFK eller Sametinget)
- Skjøtelsplan er utarbeidet i samråd og godkjent av kulturminneforvaltningen
- Kulturminnet skal holdes ryddig og fri for søppel og være tilgjengelig for allmennheten
- Ved beiting skal tråkkaskader unngås og det skal tilstrebes jevn beiting
- Bygninger omfattes ikke av denne ordningen
- Tiltaket skal dokumenteres med foto før og etter tiltaket og beskrivelse i Miljøplan trinn 2

Informasjon om kulturminner finnes på kulturminnesok.no og risksantikvaren.no

Nyere tids kulturminner

3.9.29 Skjøtsel av viktige kulturhistoriske områder

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
000 Skjøtsel av viktige kulturhistoriske områder	Daa	1000

Formålet med ordningen er å stimulere til skjøtsel og vedlikehold av, og rundt landbrukets kulturminner eller kulturmiljø på egen gård.

Virkeområde

Tilskudd kan gis til årlig vedlikehold av gårdens kulturminner eller kulturmiljø. Tida fra 1537 og fram til i dag kalles nyere tid. Med kulturminner forstås her spor etter tidligere tiders landbruksaktivitet. Med kulturmiljø menes områder hvor flere kulturminner inngår som en større helhet eller sammenheng.

Kulturminner er viktig for bygdas identitet og gir lokalbefolkninga en følelse av tilhørighet. I tillegg gir de interessante og spennende opplevelser for fastboende og veifarende. Aktuelle kulturminner i

landbruket kan være boplasser, fangstanlegg, rydningsrøyser, ferdselsveger, steingjerder og lignende.

Større utbedringer som engangstiltak henvises til kommunenes SMIL-tilskudd.

Vilkår

- Tiltaket skal dokumenteres med foto før og etter tiltaket og beskrivelse i miljøplan.
- Skjøtelsesplan er utarbeidet i samråd og godkjent av kulturminneforvaltningen
- Bygninger omfattes ikke av denne ordningen
- Miljøplan trinn 2 utarbeides

Turmuligheter og tilgjengelighet

4.10.30 Vedlikehold av ferdselsårer i jordbrukslandskapet

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
401 Lav tilrettelegging	Meter	5

Formål

Stimulere til skjøtsel av stier/landbruksveier på innmark og i bygdenær utmark for å legge til rette for styrt ferdsel i jordbrukets kulturlandskap.

Virkeområde

Tilskuddsordningen er tenkt å stimulere til å gi betaling for at jordbruksforetak legger til rette for ferdsel og friluftsliv i jordbrukets kulturlandskap. Med en tilrettelegging kan ferdselen styres dit grunneier ønsker, og dermed bidra til å dempe konflikter mellom gårdbrukere og turgåere.

Tilskuddet kan gis til vedlikehold av sti, porter og tynning av skog som vokser inn over stien.

Vedlikehold er tiltak som rydding av trær og busker, oppgrusing og lignende. Tilskudd til etablering av nye ferdselsårer, eventuelt omfattende restaurering av gamle ferdselsårer kan søkes gjennom SMIL – ordningen. Tilskuddet gis som lengdemeter på sti eller vei.

Stien skal gå igjennom jordbruksområde/kulturlandskapsområde og kan lede til kulturminner/miljø eller friluftsområder.

Vilkår

- Stien skal være åpen for allmenn ferdsel
- Tiltaket skal dokumenteres med foto før og etter tiltaket og beskrivelse i miljøplan.
- Miljøplan trinn 2 utarbeides
- Stien skal kartfestes i miljøplan

Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel

6.13.56 Nedlegging eller nedfelling

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
600 Voksende kultur	Daa	80
601 Åpen åker/stubb	Daa	80

Formål

Tilskuddsordningen skal bidra til god utnyttelse av næringsstoffene som finnes i husdyrgjødsel for å få gode avlinger og samtidig redusere utslipp av klimagasser (lystgass og metan) og redusere luftforurensingen (nitrogen i ammoniakk). Metoder med nedlegging og nedfelling bedrer utnyttelsen og reduserer utslippene sammenlignet med tradisjonell bredspredning.

Virkeområde

Tilskudd gis til nedlegging eller nedfelling av husdyrgjødsel i eng og åpen åker. Det kan gis tilskudd til spredning av husdyrgjødsel på eng der gjødselen enten blir ført ned i bakken (nedfelling) eller blir ført i

slanger/rør ned på bakken (nedlegging). Tilskuddet gis pr dekar og kun til én spredning pr vekstsesong på det aktuelle arealet.

Vilkår

- Husdyrgjødselen må disponeres i henhold til:
 - o forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav
 - o forskrift 15. januar 2003 nr. 54 om miljøplan
 - o forskrift 1. juli 199 nr. 791 om gjødselplanlegging
- Minste spredmengde husdyrgjødsel er 5 kg total-N pr dekar
- Arealene det innvilges tilskudd for høstes eller beites etter spredning samme år
- Arealene det innvilges tilskudd for er de arealene det er nedlagt eller nedfelt husdyrgjødsel på innen 1. august

Det kan ikke søkes på ordningene 6.13.56 (nedfelling/nedlegging) og 6.13.58 (rask nedmolding) for samme areal.

6.13.58 Spredning med rask nedmolding

Tiltaksklasse	Enhet	Kr
000 Spredning med rask nedmolding	Daa	50

Formål

Tilskuddsordningen skal bidra til at harving eller pløying gjennomføres raskt etter overflatespredning av husdyrgjødsel, slik at minst mulig ammoniakk fordampes og tapet av nitrogen og fosfor reduseres.

Virkeområde

Tilskudd gis til spredning av husdyrgjødsel og talle i eng og åpen åker. Ordningen omfatter både blautgjødsel, fastgjødsel og talle. Etter overflatespredningen skal gjødselen dekkas av jord eller blandes inn i det øverste jordlaget innen 4 timer. Arbeidsmengden konsentreres til en intensiv periode og det kreves god koordinering med behov for ekstra traktor, redskaper og arbeidskraft. Tilskuddet kan bidra til å redusere kostnadene ved gjennomføring av spredning og rask nedmolding. Tilskuddet gis pr dekar og kun til én spredning pr vekstsesong på det aktuelle arealet.

Vilkår

- Husdyrgjødselen må disponeres i henhold til:
 - o forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav
 - o forskrift 15. januar 2003 nr. 54 om miljøplan
 - o forskrift 1. juli 199 nr. 791 om gjødselplanlegging
- Minste spredmengde husdyrgjødsel er 5 kg total-N pr dekar
- Spredt gjødsel må dekkas av jord eller blandes inn i det øverste jordlaget innen 4 timer
- Arealene det innvilges tilskudd for er de arealene det er spredt husdyrgjødsel på med rask nedmolding før 1. september.

Det kan ikke søkes på ordningene 6.13.56 (nedfelling/nedlegging) og 6.13.58 (rask nedmolding) for samme areal.